

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY
(anonymizovaný opis)

Vrchní soud v Praze rozhodl jako soud odvolací v senátu složeném z předsedy JUDr. Ladislava Derky a soudců Mgr. Marcely Tuscanyové a JUDr. Marty Chrástilové v právní věci žalobce :

Euroclaim Praha, s. r. o., se sídlem Oveček 32, IČ 27380050 (dříve A.O.L., spol. s r. o., se sídlem Praha 4, Steinerova 608, IČ 26127661), advokátem [údaje o zástupci] proti žalované [údaje o účastníkovi] advokátkou [údaje o zástupci], o zaplacení směnečné pohledávky 82.485 Kč s příslušenstvím a směnečné odměny 275 Kč, o odvolání žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze č. j. 47 Cm 118/2005-45 ze dne 21. prosince 2005,

takto:

- I. Rozsudek soudu prvního stupně se potvrzuje.**
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů odvolacího řízení.**

Odůvodnění:

Městský soud v Praze v bodu I. výroku rozsudku ze dne 21. 12. 2005 zamítl žalobu o zaplacení směnečné pohledávky 82.485 Kč s příslušenstvím a směnečné odměny 275 Kč. V bodu II. výroku bylo rozhodnuto, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Žalobce A.O.L. spol. s r. o. se žalobou domáhal na žalované zaplacení směnky vlastní se směnečným penízem 82.485 Kč s postižními nároky, vystavené dne 24. 7. 2003 a splatné dne 28. 6. 2005. Žaloba byla odůvodněna tím, že uvedená směnka byla vystavena žalovanou ve prospěch [jméno] [příjmení]. Směnka byla rubopisována na žalobce. Žalovaná směnku nezaplatila.

Žalovaná se k žalobě vyjádřila a uvedla podrobně důvod vystavení směnky, jež byla původně v podobě blankosměnky. Zároveň se smlouvou o půjčce, uzavřenou mezi [jméno] [příjmení] jako věřitelem a žalovanou jako dlužníkem, podepsala žalovaná blankosměnku zajišťující splnění dluhu z půjčky, přičemž v blankosměnce nebyly vyplněny údaj splatnosti, výše směnečné sumy a údaj směnečného věřitele. Podle vyplňovacího prohlášení byl věřitel oprávněn vyplnit datum

splatnosti směnky a směnečnou sumu. Žalovaná dále uvedla výši částek, které již byly na dluh ze smlouvy o půjčce splaceny.

Při jednání A.O.L. spol. s r. o. mj. uvedla, že chybějící údaje ve směnce doplnila ona. Doplněná výše směnečného peníze odpovídá dluhu ze smlouvy o půjčce 20.000 Kč ze dne 23. 7. 2003.

V odůvodnění rozsudku soud uvedl, že po zhodnocení provedených důkazů učinil skutkový závěr, že blankosměnka bez údajů splatnosti, směnečného peníze a údaje remitenta byla rubopisována na společnost A.O.L., spol. s r. o., která tyto údaje pak doplnila, jak sama potvrdila. K doplnění údaje remitenta ale smlouva o půjčce věřitele neopravňovala.

Žalovaná směnka nebyla v době svého vystavení žalovanou blankosměnka ve smyslu ujednání dle čl. V. smlouvy o půjčce, neboť listina vystavená jako blankosměnka postrádala, kromě data splatnosti a výše směnečného peníze, též označení remitenta, avšak věřitel nebyl oprávněn údaj remitenta doplnit. Předložená směnka je směnkou platnou, ale při doplnění údajů A.O.L. spol. s r. o. překročila smluvní oprávnění doplnit chybějící údaje, proto nemůže být žalovaná z takové směnky zavázána. Vzhledem k tomuto právnímu závěru se již soud nezabýval kauzálními námitkami žalované a žalobu zamítl. Rozhodnutí o nákladech řízení bylo odůvodněno ustanovením § 142 odst. 1 o. s. ř. s tím, že úspěšná žalovaná se jejich náhrady vzdala.

A.O.L. spol. s r. o. napadla rozsudek včas podaným odvoláním, ve kterém navrhla rozhodnutí změnit a žalobě vyhovět. Odvolání odůvodnila tím, že žalovaná nevznesla námitku, že směnka byla vyplněna nad rámec dohody o vyplnění blankosměnky. Blankosměnku vyplnil původní věřitel a poté ji rubopisoval na A.O.L. spol. s r. o., která však nemohla tuto skutečnost znát. A.O.L. spol. s r. o. tedy nenabyla směnky ve zlé víře.

Žalovaná navrhla napadený rozsudek jako věcně správný potvrdit.

Na návrh A.O.L. spol. s r. o. odvolací soud usnesením č. j. 12 Cmo 184/2006-74 z 12. 6. 2006 rozhodl, že na místo žalobce A.O.L. spol. s r. o. vstupuje společnost Euroclaim Praha s. r. o. V odvolacím řízení proto bylo dále pokračováno s uvedenou společností (dále jen žalobce).

Při odvolacím jednání žalobce uvedl, že při jednání u soudu prvního stupně nebylo právním zástupcem A.O.L. spol. s r. o. tvrzeno, že chybějící údaje v blankosměnce doplnila A.O.L. spol. s r. o., nýbrž že mu není známo, zda tyto údaje byly doplněny uvedenou společností nebo remitentem.

Odvolací soud podle § 212 o. s. ř. přezkoumal napadený rozsudek a po provedeném jednání dospěl k závěru, že odvolání není důvodné.

Ve smyslu § 205a odst. 1 o. s. ř. se dané odvolací řízení řídí principem neúplné apelace, tj. účastníci nemohou uvádět, s výjimkami v tomto ustanovení uvedenými, nové skutečnosti a navrhopat nové důkazy, které nebyly uplatněny před soudem prvního stupně. Odvolací soud se proto zabýval výlučně tím, zda z hlediska účastníky tvrzených skutečností a navržených důkazů v řízení před soudem prvního stupně byly soudem zjištěny skutečnosti důležité pro rozhodnutí a byl z nich vyvozen správný právní závěr. Odvolací soud proto nemohl vzít v úvahu nové tvrzení společnosti A.O.L. spol. s r. o., že chybějící údaje v blankosměnce nedoplnila ona, nýbrž původní věřitel [jméno] [příjmení].

Neodpovídá skutečnosti tvrzení odvolatele, že žalovaná nenamítla překročení dohody o vyplnění směnky. Na č. l. 11 ve vyjádření z 11. 11. 2005 žalovaná uvedla, že podepsala směnku bez údajů o splatnosti, směnečném věřiteli a výši směnečné sumy a že podle vyplňovacího prohlášení byl věřitel oprávněn do blankosměnky doplnit údaj splatnosti a směnečnou sumu. Z těchto tvrzení je zřejmé, že je tvrzeno vystavení směnky žalovanou bez údaje remitenta (prvního majitele směnky) s tím, že dohoda o vyplnění blankosměnky neumožňovala vyplnit dodatečně tento údaj. Soud prvního stupně tedy nepřekročil rámec tvrzení žalované, když provedl dokazování a učinil následné skutkové závěry k tomuto tvrzení žalované.

Z důkazu provedeného dohodou o vyplnění blankosměnky, obsaženou v bodu V. smlouvy o půjčce uzavřené dne 24. 7. 2003 mezi [jméno] [příjmení] jako věřitelem a žalovanou jako dlužníkem, soud prvního stupně správně zjistil, že tato dohoda opravňovala věřitele doplnit do blankosměnky bez data splatnosti a směnečného peníze pouze tyto dva údaje, nikoliv i označení remitenta. Jak plyne z kopie blankosměnky na č.l. 16 spisu, žalovanou vystavená blankosměnka ve formě směnky vlastní postrádala tři údaje, a to kromě splatnosti a výše směnečného peníze i údaj remitenta, tj. osoby, které má být směnka zaplacená.

Odvolací soud neakceptoval tvrzení žalobce při odvolacím jednání o údajné nepřesnosti protokolace u jednání soudu prvního stupně dne 21. 12. 2005. Na č.l. 40 je doslova uvedeno: „Zástupce A.O.L. spol. s r. o. uvádí, že se jedná o směnku, v níž chybějící údaje doplnil jeho klient, tj. žalobce.“ Dále na č. l. 41 je zaprotokolována závěrečná řeč právního zástupce A.O.L. spol. s r. o., ve které je uvedeno: „Byl to nakonec žalovaný, kdo vyplnil předmětnou směnku...“, přičemž v další části je zaprotokolováno, že „Zástupce žalobce uvádí, že při závěrečném slově nedopatřením uvedl, že výši směnečné sumy vyplňoval žalovaný, ačkoli to byl žalobce.“ Jak je zřejmé z protokolu, právní zástupce A.O.L. spol. s r. o. dokonce dvakrát potvrdil, že chybějící údaje v blankosměnce vyplnil jeho klient, soud prvního stupně proto postupoval správně, když z tohoto tvrzení původního žalobce vycházel.

Na společnost A.O.L. spol. s r. o. byla směnka indosována remitentem, čímž uvedené společnosti vzniklo též právo směnku doplnit dle údajů ve smlouvě o půjčce z 24. 7. 2003. Obsah dohody o vyplnění blankosměnky byl uvedené společnosti znám, neboť tato společnost při jednání u soudu prvního stupně sama uvedla, že směnka zajišťovala zaplacení dlužných splátek a smluvní pokuty z předmětné smlouvy o půjčce a též uvedená společnost navrhla provedení důkazu touto smlouvou.

Podle ustanovení Čl. I § 10 ZSŠ, které dle Čl. I § 77 odst. 2 uvedeného zákona platí i pro směnky vlastní, nebyla-li směnka, která byla při vydání neúplná, vyplněna tak, jak bylo ujednáno, nemůže se namítat majiteli směnky, že tato ujednání nebyla dodržena, ledaže majitel nabyl směnky ve zlé víře anebo se při nabývání směnky provinil hrubou nedbalostí.

Z uvedeného ustanovení a contrario vyplývá, že dlužník ze směnky, který byl účastníkem vyplňovací dohody, může jako právně relevantní tvrzení namítat majiteli, který byl též účastníkem této dohody, její porušení. V dané věci nehraje roli, že blankosměnka byla původním majitelem [jméno] [příjmení] indosována na původního žalobce A.O.L. spol. s r. o., neboť společně s blankosměnkou bylo na uvedenou s. r. o. převedeno i právo směnku doplnit, přičemž obsah tohoto práva je uveden ve smlouvě o půjčce z 24. 7. 2003. Žalované tedy zůstala vůči původnímu žalobci A.O.L. spol. s r. o. zachována námitka z jejího vlastního vztahu založeného dohodou o vyplnění blankosměnky, uzavřené mezi žalovanou a [jméno] [příjmení].

Nabytí směnky majitelem ve zlé víře nebo provinění se hrubou nedbalostí při nabývání směnky dle Čl. I § 10 ZSŠ dopadá na situace, kdy nový majitel blankosměnku doplnil úmyslně nesprávně, ač věděl, jak měla být směnka doplněna, nebo blankosměnku vyplnil nesprávně, byť při vynaložení elementární péče a obezřetnosti se mohl dozvědět o správném obsahu vyplňovací dohody. Ze skutkového závěru soudů obou stupňů plyne, že původní žalobce A.O.L. spol. s r. o. nabyl směnky ve zlé víře, neboť z vyplňovací dohody věděl, že je oprávněn doplnit pouze dva údaje – datum splatnosti a výši směnečného peníze odpovídající výši dluhu ze smlouvy o půjčce, avšak uvedená společnost vyplnila v listině též údaj remitenta [jméno] [příjmení]. Tím porušila dohodu o vyplnění blankosměnky a odvolací soud se dále zabýval tím, jaký vliv má toto porušení na právo původního žalobce na zaplacení předložené směnky. Jak správně uvedl soud prvního stupně, předložená směnka, jejíž zaplacení se majitel žalobou domáhá, je nepochybně formálně platná směnka, neboť má všechny náležitosti dle Čl. I § 75 ZSŠ.

Podle Čl. I § 75 bodu 5. ZSŠ vlastní směnka obsahuje jméno toho, komu nebo na jehož řád má být placeno. Podle Čl. I § 76 odst. 1 ZSŠ listina, v které chybí některá náležitost uvedená

v předchozím paragrafu, není platná jako vlastní směnka, s výhradou případů uvedených v následujících odstavcích.

V následujících odstavcích Čl. I § 76 ZSŠ je řešena absence údajů splatnosti, místa vystavení směnky a platebního místa, nikoliv však chybějící údaj remitenta, tedy osoby, které má být placeno. Z uvedeného plyne, že s ohledem na chybějící údaj remitenta nebyla žalovanou vystavená listina dle Čl. I § 76 odst. 1 ZSŠ platnou vlastní směnkou. Tou se stala teprve tehdy, kdy A.O.L. spol. s r. o. v rozporu s právem doplnila údaj remitenta do listiny.

Jedná-li se o kvantitativní porušení (např. majitel blankosměnky byl oprávněn vyplnit nižší sumu směnečného peníze, odpovídající nižší částce zajišťovaného dluhu), pak je dlužník povinen zaplatit směnku pouze do výše, kterou byl majitel oprávněn dle dohody doplnit. V případě kvantitativního porušení vyplňovací dohody byla blankosměnka od začátku směnkou s některými chybějícími náležitostmi, které v souladu s dohodou výstavce vlastní směnky a remitentem nebyly úmyslně vyplněny. Nic se nemění na skutečnosti, že taková směnečná listina je od samého počátku platnou směnkou. Pokud se však jedná o kvalitativní porušení vyplňovací dohody, což je případ předmětné listiny – „blankosměnky“, pak ztrácí majitel takové „směnky“ právo na její zaplacení v celém rozsahu, neboť žalovaná vzhledem k chybějícímu údaji o remitentovi ve skutečnosti žádnou směnku nevystavila. Jedná se o zcela stejný případ, jako kdyby výstavce s úmyslem vyhotovit směnku se všemi údaji (tj. nikoliv blankosměnku) vyplnil všechny údaje, až na údaj remitenta. V takovém případě listina vystavená výstavcem není dle Čl. I § 76 odst. 1 ZSŠ formálně ani materiálně platnou směnkou a nikdy se materiálně platnou směnkou již stát nemůže bez dodatečného souhlasu výstavce. Okolnost, že osoba odlišná od výstavce doplní chybějící údaj bez jakéhokoliv zmocnění, a tedy v rozporu s právem, na materiální neplatnosti směnky ve vztahu k výstavci nic nemění.

Odvolací soud se vzhledem k uvedeným závěrům ztotožnil s hodnocením soudu prvního stupně, že žalované nevznikl směnečný závazek a že žalovaná byla oprávněna vznést námitku nesprávného vyplnění listiny – „blankosměnky“ vůči původnímu žalobci A.O.L. spol. s r. o.

Soud prvního stupně postupoval po právu, když žalobu zamítl a správně též rozhodl dle § 142 odst. 1 a § 137 odst. 1 o. s. ř. o nákladech řízení ve prospěch žalované s přihlédnutím k tomu, že se žalovaná výslovně jejich náhrady vzdala. Odvolací soud proto napadený rozsudek podle § 219 o. s. ř. jako věcně správný potvrdil.

Žalovaná se vzdala i náhrady nákladů v odvolacím řízení, na které by měla jako úspěšný účastník právo dle § 224 odst. 1, § 142 odst. 1 a § 137 odst. 1 o. s. ř. Odvolací soud proto rozhodl, že žádný z účastníků odvolacího řízení nemá právo na jejich náhradu.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku je přípustné dovolání k Nejvyššímu soudu, pokud Nejvyšší soud dospěje k závěru, že rozhodnutí má ve věci samé po právní stránce zásadní význam. Dovolání se podává u soudu, který rozhodoval v prvním stupni, a to do dvou měsíců od doručení rozsudku odvolacího soudu.

Praha 26. února 2007

JUDr. Ladislav Derka
předsedkyně senátu